

2775
5

ИЗДАНО У НОВИ САДУ БР. 5
1930. ГОД.
ИЗДАНО

~~2775~~
5

1447

ина плаћена

Год. X

НОВИ САД 1.-V. 1930.

Број 5.

ЗБИРКА

ЗАКОНА

МИНИСТАРСКИХ НАРЕДАБА И УРЕДАБА

И

ЗБИРКА

ОДЛУКА ВИШИХ СУДОВА
КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ.

X.

1930.

УРЕЂУЈЕ И ИЗДАЈЕ:

ДР. НИКОЛА Ј. ИГЊАТОВИЋ

председник Апелационог Суда у Н. Саду.

Садржај: 15. Менчни закон.

Садржај: 41. Издржавање. Допуна пресуде. — 42. Конвенционална казна. — 43. Одговорност Држ. Ерара за контракт, поште. — 44. Јавна исправа. — 45. Грунт. власник. — 46. Мираз. — 47. Старатељ за наплату тражбине. — 48. Доказивање. — 49. Полно опћење за новац. — 50. Осигурање разника. — 51. Одлука Банског Стола у Загребу о заштити радника. — 52. Укњижење пореза. — 53. Расишање. — 54. Екстрадиција. — 55. Амнестија. — 56. Ништавна жалба — 57. Решење оптужног сената. — 58. Предлог у крив. стварима — 59. Опасан погон.

ШТАМПАРИЈА „НАТОШЕВИЋ“ С. БИСАЛОВИЋ У Н. САДУ.

Председник Апелационог Суда у Новом Саду.

Бр. Предс. I. Б. 48—1929.

Са више страна је на ово Председништво упућено питање у погледу примене §-а 98. новог Меничног Закона, нарочито пак у том правцу: да ли се дата пуномоћ по §-у 98. може односити и на пролонгате.

Пре свега морам напоменути, да по §-у 104. старог Меничног закона: меничне изјаве, које се у место потписом, учине крсним знаком или другим ручним знаком, по правилу немају менично-правну важност. — У место потписом имена, рукознаком учињена менична изјашњења, по старом закону, пуноважна су само онда, ако дотични обвезаник због свог телесног недостатка не може да потпише своје име, но и онда рукознак мора бити оверен по суду или по јавном бележнику.

По §-у 98. новог Меничног закона, неписмена лица или лица која не могу писати, меничне изјаве могу дати и рукознаком, али тај рукознак мора оверити суд или јавни бележник, и то на самој меници или на алонжу. — Неписмено лице може дати меничну изјаву и путем опуномоћеника, али пуномоћије мора бити оверено од суда или од јавног бележника.

Према томе — по новом Меничном закону — неписмено лице или лице које не може писати, може да прими меничну обавезу на два начина: рукознаком или путем опуномоћеника, но у оба случаја рукознак мора бити оверен на меници односно на пуномоћију.

Овде морам напоменути још и то, да оверавање спада у делокруг редовног суда, а никако у делокруг општинског суда, јер свугде где се у Меничном закону спомиње Суд, под судом се

Против тог решења државни тужилац поднео је благовремено уток.

Апелациони Суд и не улазећи у меритум утока уложеног од стране државног тужиоца узео је у размарање приговор поднет од стране окривљеног Д. Светозара против оптужнице, јер сматра да је обзиром на члан 11 закона од 16 фебруара 1929 бр. 12047 надлежан да решава о приговору против оптужнице у смислу бр. 2. § 12. н. к. п. пошто решење оптужног сената окружног суда у Великој К. од 2. новембра 1929. Бр. К. 735/1929 није још постало правомоћно, а међувремено је ступио на снагу законик о судском кривичном поступку за Краљевину Југославију од 16 фебруара 1929 бр. 12045.

На основу исказа сведока саслушаних током истраге установљено је, да су оптужени заиста говорили на седници четничког удружења, да треба да се промени општинска управа, али је установљено и то да су молили општинског бележника, да у том смислу састави тужбу Министарству Унутрашњих Дела. Према томе Апелациони Суд сматра, да у деловању оптужених нема критерија кривичног дела престапа против власти из § 103 ср. к. з. пошто су оптужени изразили само жељу, да се промени општинска управа, а нису употребили никакав незаконит начин да дођу до тог циља.

За § 103 ср. к. з. захтева се, да су јавним потврђивањем измишљених или изопачених ствари или јавним опорочивањем и исмејавањем наређења општинских власти изложили исте презрењу и мрзости што ничим није доказано.

Услед тога, Апелациони Суд налази, да у чину оптужених нема ни једног елемента кривичног дела из § 103 ср. к. з. те је морао донети решење као у диспозитиву.

Како разлог због којег је Апелациони Суд обуставио кривично поступање постоји и за окривљеног

Иск. д. 07/306

Ш. Ивана који није приговорио то је Апелациони Суд морао по службеној дужности поступити као да је и он приговорио у смислу задње алинеје § 208 н. к. п.

Ово решење има Окружни Суд странкама уручити.
Нови Сад 23. јануара 1930 године

41.

И. Издржавање у новцу — у место у природи — може се тражити онда када су странке иначе у парничном одношају. II. Допуна пресуде призивног суда, када је из диспозитива изостала изрека, да тужени одговарају само до висине наследства.

(Касациони Суд Одељење Б) у Н. Саду,
Г. 64/1929.)

Пресуда: Касациони Суд у Н. Саду ревизиону молбу тужитељице као и прикључење ревизионој молби тужених одбија.

Пресуду Апелационог Суда допуњује тако, да осуђује тужене да су тужитељици дужни досуђену своту од 818 динара 98 пара са каматом као и издржавање плаћати до висине иза оца наслеђених делова.

Ревизионе трошкове међу странкама узајамно пребија.

Разлози: Против пресуде Апелационог Суда поднела је ревизиону молбу тужитељица, а тужени се ревизионој молби тужитељице прикључили.

Жалба тужених да Апелациони Суд на основу исказа сведока, које узима за подлогу пресуде, није смео установити да се пок. отац тужених обавезао тужитељицу доживотно издржавати, јер да од преслушаних сведока то ни један не потврђује, није основана, јер је од преслушаних и незаинтересованих сведока, који са тужитељицом нису ни у каквом сродству не само сведок Ш. М. него и сведок Ј. Д. потврдио да је отац тужених

Х. С. пред свадоком учинио изјаву да ће тужитељицу доживотно издржавати. Чињеница да сведоци који ову изјаву оставитеља потврђују нису сведоци који су били присутни при склапању самога правног посла, није од одлучне важности, када сведоци потврђују чињеницу да је оставитељ пред њима признао да је према тужитељици на себе примио обавезу, да ће је доживотно издржавати. Којима ће од противречних исказа сведока поклонити вере, суд, према пропису 270. §-а грађ. пост. оцењује слободно, те се тужени не може с успехом жалити ни на то што је суд поверовао, исказима сведока који говоре у корист тужитељице, све дотле док се установљење чињенице на основу исказа сведока не коси са прописима 534. §-а грађ. пост.

Истина да је правни пропис да се издржавање има давати, у првом реду, у природи, но како је тужитељица са туженима у парници, с разлогом је уважен приговор тужитељице да би јој заједнички живот са туженима услед тога био онемогућен и издржавање јој досуђено у новцу.

Апелациони Суд у образложењу своје пресуде је изрекао само то, да доживотно право уживања тужитељице, може постојати и поред права осигураног јој исправом од 11. октобра 1911. па је жалба тужених да је Апелациони Суд изрекао да то доживотно право уживања може тужитељица тражити баш на основу исправе од 11. октобра 1911. такођер неосновано.

Но неоснована је жалба тужитељице и у погледу парничних трошкова јер је тужитељица са тужбом у погледу издржавања у основи успела а досуђена мања свота зависила је од судскога установљења, те тужитељици парнични трошак припада према пропису 426. §-а грађ. пост. — Како је пак правно правило да наследници одговарају за обавезе оставитеља само до висине наследства, ваљало је пресуду Апелационог Суда у томе смислу допунити.

Касациони суд налази да је и свота која је тужитељици досуђена за издржавање установљена у сразмери са способношћу плаћања тужених, међу којима је другоред. тужени И. још малолетан, те је и жалба тужитељице да јој је свота за издржавање прениско установљена неоснована.

Ревизионе трошкове је међу странкама ваљало узајамно пребити према пропису 543. 508. и 426. §§. грађ. пост. Нови Сад, 3. септембра 1929. године.

*

Нема правног правила, које би забрањивало да отац природног детета, у место у новцу, у природи даје издржавање, нарочито онда, ако са децом матером заједно живи. (К. 51/1912.)

42.

I. Код конвенционалне казне она уговорна странка, која је одговорила својим обавезама, може тражити исплату те казне и онда ако нема штете због тога, што противна странка није извршила или није прописно извршила уговор; или ако би та штета мања била од конвенционалне казне. — II. Не подлежи случај више силе, ако је одржавање филмских представа забрањено било зато, што нису одржани прописи о отклањању опасности од пожара.

(Касациони Суд Одељење Б.) у Новом Саду, бр. Г. 806/1928.)

Пресуда: Касациони Суд Б. одељење у Новом Саду одбија ревизину молбу туженога 1. ред. Максe Ш.

Разлози: Није спорно међу странкама да је између тужиоца као најмодавца и 1. ред. туженог као најмопримца дошло до правоваљаног уговора о изнајмљивању филмова и да је по Ш. тачци, списима прикљученог, уговора, као гаранцију за тачно одржавање уговора 1. ред. тужени дао за 20.000 дин. банк. гаранцију, која ће се имати вратити након извршења уговора. Тужени I.

ред. у својој ревизионој молби, уложеној против целе пресуде призивног суда брани се тиме, да није дужна исплатити уговорену гаранцију јер да тужитељ није имао штете, будући се неизвршење уговора десило већ почетком (после 1. месеца) извршења најамног уговора и јер га је виша сила спречила у извршењу уговора, будући му власник зграде у којој су се одржавала предавања није дозволио да локал преоправи по захтеву и наређењу полицијско-пожарне власти.

Жалбе нису основане.

Како је утужена гаранција уговорена за случај да тужени уопште не изврши уговор или га не изврши прописно, или не у уговореном времену, иста има карактер конвенционалне казне.

Код овакве казне она уговорна странка, која је својим обавезама одговорила, може тражити исплату те казне и онда ако неби имала штете због тога што противна странка није извршила или није прописно извршила уговор или ако би та штета износила мање од висине уговорене глобе. Према томе та странка и не мора доказивати да је претрпела штету.

Стога је неоснована она жалба ревизионе молбе која се односи на околност да ли је тужилац имао штете или не.

Странка која би дужна била плаћати уговорену казну, може се исте ослободити само онда ако је престао правни основ тражења уговорне казне. Овај би случај наступио ако би извршење уговора услед случајног несретног догађаја постало немогуће.

Тужени I. ред тврди додуше да га је у извршењу спречила неодољива сила, но овај му приговор није основан, јер поред тога што није установљено да је власник зграде са правом ускратио туженоме давање дозволе ради преуређења локала у којем су се одржавале филмске представе, и што није установљено да тужени на ком другом месту у општини С. није могао

одржавати те представе, призивни је суд прихвативши образложење I. ст. пресуде, установио то, да је тужени ма да му је већ једном обустављено право одржавања представа због опасности од пожара, преоправку зграде извршио без дозволе полицијске власти, те тиме сам проузроковао поновну обуставу предавања.

Како је дакле, ревизиона молба у целости неоснована, то је ваљало исту одбити.

Нови Сад, 38. фебруара 1928. год.

*

Врховни Суд је ублажио своту уговорене конвенционалне казне с обзиром на вредност и каквоћу тужениковог рада, јер ју је сматрао превисоком. (К. 703/901.)

Казна се ова може ублажити и онда, ако су странке у уговору искључиле ублажење. (К. 703/904.)

На њу се не плаћа камата, јер она носи карактер приватно-правне казне. (К. 4032/1901.)

43

I. Нема таквог законског наређења да Држава не одговара према публици за штету проузроковану од стране контрактуалне поште.
— *II. Крађа учињена на пошти није виша сила.*
(Касациони Суд Одељ. Б. у Н. Саду, Г. 1059/1928.)

Пресуда: Касациони Суд, Б. Одељење одбија ревизиону молбу туженога и осуђује га да тужитељу на руке правозаступника му плати у року од 15 дана под претњом принудног извршења у име ревизионих трошкова 552 динара.

Разлози: Тужени Држ. Ерар у првом реду зато напада пресуду призивног суда, јер је призивни суд нашао да не постоји разлог из 2. т. 180. §-а г. п. п-а који спречава парницу, и ако је по правилнику за унутарњу поштанску службу, — којом се свака странка, која се обрати пошти, подвргава — забрањено да се странка обрати суду пре но што донесе своје решење Министар Поште и Телеграфа.

Жалба није основана.

Случај из 2. т. 180. §-а г. п. п-а постоји онда, ако парницу по закону има да претходи поступак друге које власти.

Према томе — да би се могао применити горњи приговор — треба да постоје ова два услова: 1. да који закон наређује претходни поступак и 2. да се тај поступак има спровести пред којом власти.

У конкретном случају не постоји ни један од ових услова, јер правилник на који се тужени прозива није „закон“, нити има законску снагу, јер се не оснива у овом питању на законском овлаштењу и јер се са гледишта 2. т. 180. §-а г. п. п-а они органи поште које спомиње 75. чл. Правилника не могу сматрати властима.

Наиме, 2. т. 180. §-а г. п. п-а под изразом „власти“ подразумева такав орган који је позван да спор међу странкама реши. Опште је правно правило у колико то закон изречно не наређује, да нико у својој ствари не може бити судија. Спор се у конкретном случају води између тужиоца, као приватне странке и поште као правног лица. Према томе сами органи поште не могу судити у том спору.

Ово се иначе види из самога текста 75. чл. Правилника који гласи тако да дирекција, или исплати накнаду или захтев на накнаду одбије, а да Министар Поште донаша коначну „управну“ одлуку и која се одређења имају тумачити тако; да је жељено избегавање са трошковима скопчаног пута парнице пре него што би се покушала ликвидација спора мирним путем, но овај начин ликвидирања спора по горе изложеном није разлог који би спречавао парницу у смислу 2. т. 180. §-а јер му недостају два битна услова. Правилник за поштанску службу се дакле — у колико се не противи закону — може сматрати уговором између поште и лица која јој се обраћају, и ако се која од странака не држи прописа уговора одговорна ће бити за проузроковану штету. Ова се штета за држ.

пошту састоји у трошковима парнице. Ако би се дакле странка непосредно обратила суду она би имала да сноси трошкове парнице и онда ако би са истом успела. Но, како је по 2. т. 75. чл. Правилника пошта, чим се поступак доврши и без обзира на то, да ли је кривац пронађен или не, дужна, или да плати накнаду, или да захтев одбије, а тужена то није учинила нити после довршетка поступка а ни у току од 4 године док је трајала парница, те је тиме и сама порушила уговорне услове овога правилника и онемогућила странци да се жали на виши управни форум, то је тужена и за парничке трошкове у смислу 425. §-а. г. п. п-а одговорна.

У меритму ствари тужена се жали зато јер да држава не одговара и за контрактуалне поште и јер да је посреди крађа једног чиновника што је вис мајор. Ни ова жалба није основана, јер нема таквог законског наређења да држава одн. државна пошта не би одговарала према публици, за ону штету која је проузрокована код контрактуалне поште. Пошта је монопол државе, те је према странкама споредно дали поштанску службу држава врши непосредно, преко својих органа, у сопственој режији, или пак путем контрактуалног поштар, који тако исто стоји под надзором државе као и остали службеници држ. поште. Што се пак тиче другог дела жалбе она зато није основана, јер крађа намештеника по сталној судској пракси не сачињава вис мајор, будући да зато не достају предуслови и јеР по самом поштанском правилнику и за кривице намештеника одговара пошта. Како је рев. молба у целости неоснована то је ваљало исту одбити. Расположење у погледу трошкова оснива се на 425. 508. и 543. §§. грпп.

Нови Сад, 11. априла 1929 године.

*

За штету насталу проневером шефа поште, који са поштанским Ераром стоји у уговорном одношају, Ера одговара непосредно и безусловно (у једном реду са штетником). К. 586/1906.

15.

МИ

АЛЕКСАНДАР I

по милости Божјој и вољи Народној

Краљ Срба, Хрвата и Словенаца

Проглашујемо и објављујемо свима и свакоме, да је Народна Скупштина Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца на своме 95. редовном састанку, одржаном 17. октобра 1928. г. у Београду, решили и да смо Ми потврдили и потврђујемо

МЕНИЧНИ ЗАКОН

који гласи:

Први део. Трасирана меница.

Глава прва. Издање и облик трасиране менице.

§ 1. — Трасирана меница садржи:

- 1.) означење да је меница, написано у самом слогу исправе и на језику, на коме је она састављена;
- 2.) безусловни упут да се плати одређена свота новаца;
- 3.) име онога који треба да плати (трасат);
- 4.) означење доспелости;
- 5.) место где треба платити;
- 6.) име онога коме или по чијој наредби треба платити (ремитент);
- 7.) означење дана¹⁾ и места издања менице;
- 8.) потпис онога који је издао меницу (трасант).

Мотиви комисије за предлог меничног закона: § 1.

Пада у очи да се у овом параграфу, у коме се говори о форми трасиране менице, не каже да су

¹⁾ Требало би: „датума“.

састојци, које трасирана меница мора садржати, битни састојци менице.

Кад је примећено на конференцији против такве стилизације, редактори су објаснили да су састојци изложени у § 1. обични састојци за меницу, а који су од њих баш битни види се из § 2. јер је ту казано, да се неки од тих састојака могу изоставити, па да опет меница буде трасирана меница. Тако на пример: може да се у меници не каже дан плаћања, па ипак да та меница важи као меница по виђењу, или да се не назначи место издања, па ипак да се сматра да је издата у месту које је означено покрај потписа трасантовог.

Битна је разлика према Закону предратне Краљевине Србије, што се за ваљаност менице више не траже клаузула „по наредби“ (§ 10. нацрта) и валутна клаузула.

§ 2. — Исправа, у којој не би било ма којег од састојака побројаних у предњем параграфу, неће се сматрати као трасирана меница. Од тога се изузимају случајеви који су одређени у ставовима што долазе.

Трасирана меница, у којој није означена доспелост, сматра се као меница по виђењу.

Ако нема нарочитог означања, место назначено поред имена трасатовог, сматра се као место плаћања а уједно и као место пребивања трасатовог.

Трасирана меница, на којој није назначено место издања, сматра се да је издата у месту које је означено поред потписа трасантовог.

Мотиви комисије за предлог меничног закона: § 2.

У ставу 3. овог параграфа казано је да, ако у меници није означено место њеног издања, сматра се да је потписана у месту које је означено покрај потписа трасантовог. Тај ће случај редовно бити

само код меница које издају трговачке куће и које, потписујући меницу, стављају свој штампил у коме се садржи и домицил дотичне куће.

§ 3. — Трасирана меница може гласити по наредби самога трасанта.

Трасат може бити и сам трасант.

Она се може трасирати за рачун трећег.

Мотиви комисије за предлог меничног закона: § 3.

У предлогу Општег Закона за светско менично право, израђено на хашкој конференцији од 1910. године, у ставу 2. § 3. стајало је: „она се може трасирати на самог издаваоца. У томе последњем случају не вреди, ако је меница издата на наредбу издаваоца“. Сада је, у реглеману од 1912. године избрисана ова последња тачка, што значи да трасирана меница вреди, ако је исто лице и трасат и трасант и ремитент. Наравно ова ће меница имати дејства само онда, ако је пренесена на друго лице. Ово је учињено на захтев изасланика неколико држава који су тврдили да се у пракси показала потреба и за такве менице.

§ 4. — Трасирана меница може бити платива код којег трећег лица, било у месту пребивања трасатовог било у којему другом месту (домицилирана трасирана меница).

Види § 26.

Мотиви комисије за предлог меничног закона: § 4.

Појам домицила проширен је према данашњем схватању, јер може бити домицила и у самом месту пребивања трасатовог. Платиште (Zahlstelle) по § 26. ограничено је на оне случаје, у којима трасат приликом акцептирања назначи локал или лице где ће се или које ће извршити исплату, у месту трасатова пребивања.

§ 5. — У меници плативој по виђењу или на одређено време по виђењу, трасант може одредити да свота у њој означена носи камату. У свакој другој ово одређивање камате сматра се као да није ни написано.

Каматна стопа треба да се назначи у меници; ако се то не учини, платиће се 6% камате.

Камата тече од дана издања, ако није друкчије означено.

Мотиви комисије за предлог меничног закона: § 5,

У тач. 2. § 2. хрватског меничног Закона казано је: „ако се изнад своте мјенбене уговоре још и припатци, такав се уговор сматра да не постоји“, а аустријски Закон на против сматра да је таква меница ништавна. Међутим хашки реглман допушта одређивање камате код меница по виђењу и на одређено време по виђењу, такве менице издају се нарочито у прекоморској трговини, где илвозници цену послате робе наплаћују меницама по виђењу (документне трате) тек онда, кад се роба преда купцу. Због тога оног дана, кога је цена утврђена и меница издата, још се не зна колико ће се дана задржати на путу да би се и камата за то време могла урачунати у меничну своту.

Али код свих других меница остало је то, да се камата у меници сматра као ненаписана.

§ 6. — Ако је менична свота написана словима и бројевима и то различито, онда вреди свота исписана словима.

Кад је менична свота написана више пута словима, или више пута бројевима, онда вреди најмања свота.

§ 7. — Ако се на меници налазе потписи лица, неспособних за обавезивање, то нема никаквог утицаја на обавезе осталих потписника.

§ 8. — Ко се на меници потпише као заступник другога, а није био за то овлашћен, лично је по њој менично обавезан.

То исто важи и за заступника који је прешао границе свога овлашћења. Но и заступани је менично обавезан за своту, за коју је заступник имао овлашћење.

Мотиви комисије за предлог меничног закона: § 8.

У овоме се параграфу предвиђа случај, кад ко прекорачи дату му власт или се лажно издаје за туђега заступника.

Да онај, који без овлашћења другога задужи, треба сам да плати меницу, то је и јасно и логично.

Могло би се пак посумњати да ли је логично и право да онај који некога задужи са 15.000 динара, а има овлашћење само за 10.000 динара, мора да плати целу своту од 15.000 динара. Али кад је српски изасланик на конференцији учинио примедбу противу оваквог наређења, известиоци су објаснили, да овакво наређење треба да остане, што трећа лица не могу без велике незгоде за себе да деле своје потраживање исмеђу пуномоћника и властодавца.

Овоме разлогу може се још додати и то, да је свакако заступник који је прекорачио своје овлашћење радио на свој ризик ма да је то учинио bona fide, услед чега треба да подноси последице свога чина он, а не поштени ималац менице, и без обзира на то што се заступник можда неће моћи наплатити од заступаног лица ни за онај износ за који је био овлашћен.

Јасности ради додано је изречно, да је и заступано лице менично обавезно за овај износ за који је заступник смео да га обавезе.

§ 9. — Трасант одговара да ће меница бити акцептирана и исплаћена.

Он себе може искључити од одговорности за

акцепт. На против, свака напомена којом би искључивао одговорност за исплату, сматра се као да није ни написана.

Мотиви комисије за предлог меничног закона: § 9.

До сада је било спорно да ли је ваљана меница, у којој је трасант искључио одговорност на исплату, а од сад ће се таква клаузула сматрати као ненаписана. и меница ће остати на снази.

Види: ст. 2. §-а 21.

Глава друга. Индосамент.

§ 10. — Свака меница и онда кад није изрично трасирана по наредби, може се пренети индосаментом.

Кад трасант у меници стави речи: „не по наредби“ или други израз, који значи то исто, онда је исправа преносива само у облику и са дејствима обичног уступљења.

Меница се може индосирати и на самог трасата, било да ју је он акцептирао или не, на трасанта или на ма којег другог обвезника. Ова лица могу је поново индосирати.

Види: став 2 §-а 14.

§ 11. — Индосамент мора бити безуслован. Сваки услов од кога би он зависио, сматра се као да није ни написан.

Делимични индосамент је ништаван.

Исто тако ништаван је индосамент „на доносиоца“.

Мотиви комисије за предлог меничног закона: § 11.

Индосамент мора бити безуслован, али гарантно дејство индосамента може да буде ограничево, као што се то види из наређења § 14.

До сада спорно питање о делимичном индосаменту, надрт хашке конференције решио је на тај начин, што је такав индосамент огласио за ништаван. Разлози против оваквог индосамента своде се на ово: што досадашњи менични закони и сами

нису предвиђали овакве индосаменте; што би био отежан положај акцептанта и оних лица која су меницу потписали пре делимичног преноса; што је у таквом случају опасан положај имаоца појединих делова индосамента, јер акцептант не би морао да плати меницу, док му се не би вратио акцептирани примерак, и напослетку, што га не изискује ни потреба, о чему је доказ то, што се такав индосамент врло ретко појављује у пракси.

Овај параграф још забрањује и „индосамент на доносиоца“. На хашкој конференцији 1910. год. особито Енглеска и Сједињене Америчке Државе настојале су, да се допусти такав пренос. Но кад је Енглеска изјавила, да неће приступити конвенцији, конференција 1912. год. допустила је меницу и индосамент на доносиоца. На конференцији 1925. год. у Риму опет се покренуло ово питање, но ми мислимо, да у нашој држави такве менице не требамо, и да би управ оне биле опасне јер су противне правној природи саме менице. Менице великих банака, које би гласиле по виђењу и на доносиоца, биле би сличне новчаницама, а њих смеју издавати само нарочито привилегисане банке.

§ 12. — Индосамент треба да се напише на меници или на листу који је за њу везан (алонж). Њега треба да потпише индосант.

Индосамент вреди и онда, кад у њему није означен нови индосатор или кад се индосант само потпише на полеђини менице или алонжа (бланко индосамент).

§ 13. — Индосаментом се преносе сва права која проистичу из менице.

Кад је индосамент неиспуњен (бланко), онда имацац може:

1.) испунити бланко индосамент било својим именом било именом другог лица,

2.) даље индосирати меницу бланко или на име другог лица:

3.) просто предати меницу трећем лицу, нити испуњујући бланко индосамент нити стављајући нов индосамент.

§ 14. — Индосант одговара за акцепт и исплату, осим ако није друкчије напоменуто.

Он може забранити да се меница поново индосира: у том случају не одговара лицима на које буде меница доцније индосирана.

Мотиви комисије за предлог меничног закона: § 14.

„Ректа меница“ и индосемент „не по наредби“ не предвиђа садањи српски трговачки законик; међутим оваква је меница потребна кад акцептант-трасант или индосант не жели да меница с његовим потписом циркулише, или му је намера да против ремитента (индосатара) истакне приговоре које има, а које не би могао истаћи према доцнијим индосатарима.

§ 15. — Ко држи меницу у рукама, сматра се за њеног законитог имаоца, ако своје право утврди неиспрекиданом низом индосамената, макар да је последњи индосамент бланко. Кад иза бланко индосамента долази други индосамент, сматра се да је потписник прибавио меницу бланко индосаментом. Пребрисани индосаменти сматрају се да не постоје.

Ако је какво лице лишено менице ма каквим догађајем, ималац који своје право утврди онако како је означено у предњем ставу, дужан је меницу предати само ако ју је прибавио зломислено или с великом немарношћу.

§ 16. — Лица, против којих је подигнута менична тужба не могу наспрам имаоца истаћи приговоре који имају основа у њиховим личним односима са трасантом или с којим ранијим имаоцем, осим ако пренашање није произашло из споразума заснованог на лукавству.

Приговору да на трасираној меници, у време кад

је на њу стављена каква менична изјава, није било којег меничног састојка, нема места против поштеног имаоца; а против кога другог само онда, ако онај који чини приговор, докаже да је меница накнадно испуњена противно учињеном споразуму. Исто вреди, ако су у трасираној меници места, која су остала празна (§ 2. став 2—4) накнадно испуњена нарочитим означањем доспелости, места издања или места плаћања.

Мотиви комисије за предлог меничног закона: § 16.

Опширна јудикатура о приговорима против захтева имаоца менице доказује, да прописи досадашњих закона не одговарају потребама промета. Како је, у другу руку немогућно побројати све приговоре, који би могли доћи у обзир, хашка је конференција, у сагласју са доктрином, прописала само који се приговори не могу истаћи у поједином случају, и додала је клаузулу о долусу, која се у теорији и пракси и досада признавала.

У трговачком законнику, који важи за правно подручје Србије, нема никаквих наређења о томе, да ли се једна исправа која не садржи све састојке трасиране менице (бланко меница) може накнадно испунити и каква одговорност настаје из такве менице за поједине меничне потписнике.

С тога је у пројектовани нацрт § 16. унесено наређење: „Приговору да на трасираној меници у време кад је на њу стављена каква менична изјава, није било којег меничног састојка, нема места против поштенога имаоца, а против кога другог само онда, ако онај, који чини приговор, докаже, да је меница накнадно испуњена противно учињеном споразуму. Исто вреди, ако су у трасираној меници места, која су остала празна (ст. 2.—4. § 2.) накнадно испуњена нарочитим означањем доспелости, места издања или места плаћања“.

То је узето делом из досадашњих пречанских закона, а делом се налази у новим законима Пољске и Угарске, па и у аустријском предлогу меничног закона.

17. §. — Кад се у индосаменту стави напомене „вредност за наплату“, „за инкасо“, „као пуномоћје“ или ма каква друга напомена, која означаје просто пуномоћје, ималац може вршити сва права која истичу из менице, али меницу може индосирати само у пуномоћје.

Обвезници у таквом случају могу истаћи наспрам имаоца само оне приговоре који би се могли насупрот ставити индосанту.

§ 18. — Кад се у индосаменту налази напомена „вредност за обезбеђење“, „вредност за залог“ или ма каква друга напомена која означаје залагање, ималац може вршити сва права која истичу из менице, али његов индосамент вреди само као индосамент за пуномоћје.¹

Обавезаници не могу истаћи против имаоца приговоре који имају основа у њиховим личним односама са индосантом, осим ако индосамент није потекао из каквог споразума заснованг на лукавству.

Мотиви комисије за предлог меничног закона: § 18.

Досадашњи наши закони не познају индосамент „за залог“, па је пракса ради тога имала потешкоћа. Обично се меница у таквом случају индосирала пуним индосаментом који је индосатару — заложном веровнику — давао више права него што су странке замишљале. На тај начин нису биле искључене злоупотребе од стране индосатара.

§ 19. — Индосамент, написан после доспелости, има иста дејства као и индосамент пре доспелости. Ипак индосамент, који је стављен после протеста, због неисплате или пошто је протекло рок одређен за подизање тога протеста, има само дејство обичног уступљена.

¹ јер он није власник

Мотиви комисије за предлог меничног закона § 19.

Ова норма значи измену у областима, где вреди српски трговачки законик и аустријски и босански менични законици. По новом закону неће више бити разлике између дејства индосамената протестоване и прејудициране менице, јер ће у оба случаја индосамент имати само дејство обичне цесије.

Глава трећа. Акцептирање.

§ 20. — Ималац, па и онај који само држи меницу у рукама може све до доспелости поднети трасирану меницу ради акцептирања трасату, у месту његовог пребивања.

Мотиви комисије за предлог меничног закона: § 20.

Решено је питање, и то негативно, дали се може трасирана меница поднети ради акцептирања и на сам дан доспећа.

Управо је речено, да се трасирана меница свагда мора на акцептирање поднети трасату у месту његова пребивања, па ма да би меница била домицилирана.

§ 21 — У свакој трасираној меници трасант може наредити да се она мора поднети ради акцептирања, назначујући или не назначујући за то рок,

Он може забранити у трасираној меници да се она поднесе на акцептирање, осим ако то није домицилирана меница или ако она не гласи на одређено време по виђењу.

Он може такође наредити да се трасирана меница не подноси ради акцептирања пре одређеног дана.

Сваки индосант може наредити, назначујући или не назначујући рок, да се трасирана меница мора поднети ради акцептирања, осим ако већ трасант није у њој забранио да се подноси ради акцептирања.

Мотиви комисије за предлог меничног закона § 21.

До сада је у меничном праву постојало начело: да је поднашање меница ради акцептирања, право а не дужност имаоца менице, изузимајући рочне и домицилиране менице, и да трасант никаквом клазулом не може забранити поднашање ради акцептирања.

Међутим, § 21, нацрта хашке конфереције одступа од ових принципа и предвиђа.

а) клаузулу по којој се меница мора поднети ради акцептирања са одређењем рока или без тога; б) клаузулу по којој се забрањује подношење менице ради акцептирања;

в) клаузулу којом се наређује да се меница не сме подносити пре протекла извесног рока, и

г) клаузулу којом индосанти наређују да се меница мора поднети ради акцептирања осим ако је трасант већ забранио поднашање менице ради акцептирања.

Санкција клаузула под а) и г) налази се у § 52. а санкција клаузула под б) и в) сама је по себи јасна, а то је: да ималац менице нема право регреса ако меница не би била акцептирана, јер акцепт није одређен.

Разуме се по себи, да се не може акцептирање забранити код трасираних меница издатих на одређено време по виђењу и код домициларне менице.

Од тога најважнија је могућност забране поднашања ради акцептирања. Овом ће се забраном служити на пример: трасант, који има потпуно поверење у трасату и због тога се боји да ће га увредити, ако дозволи подношење ради акцептирања у оним областима, где дужници, особито трговци, ма да не поричу своју обавезу, не воле давати акцепте, бојећи се меничне строгости. У таквим областима веровници, који се не могу слу-

жити акцептираном меницом према својим дужницима, а да би есконтирали своје тражбине против својих муштерија, често добију потребан кредит на тај начин што без формалне цесије ових тражбина, на њих узимају кредит. Тај начин није подесан, јер је овакав кредит скуп, и нема довољно правне сигурности да дужник исто потраживање неће есконтирати и по други пут. Осим тога парнице из таквих послова воде се по спором редовном грађанском поступку. Са неакцептибилном трасираном меницом посао је једноставнији, јефтинији и бржи. Примера ради: гросиста Павловић продао је робу детаљисти Петровићу: рок плаћања је куповној цени 3 месеца. Павловић сам дугује за робу фабриканту. Да би добио потребан му новац код банке, он трасира неакцептибилну трасирану меницу на Петровића и есконтира је код банке, а авизира Петровића да исплати меницу, кад буде поднесена на исплату. Ако Петровић меницу не исплати, банци остаје право на менични регрес против Павловића; дакле брзи судски поступак. Павловић дакако може да се путем редовног грађанског поступка наплати за куповну цену.

§ 22. — Меница на одређено време по виђењу мора се поднети ради акцептирања у току од шест месеца од дана издања.

Трасант може овај последњи рок скратити или одредити дужи.

Ове рокове индосанти могу скратити.

Мотиви комисије за предлог меничног закона: § 22.

Овај параграф измењује све наше законе јер избегава предуге рокове, водећи рачуна о модерним саобраћајним средствима. Ипак 6 месечни рок за поднашање ради акцептирања није облигаторан, јер трасант менице може рок за поднашање менице

на одређено време по виђењу продужити или скратити, док индосант може само скратити рок. За менице по виђењу в. § 33.

§ 23. — Ималац није дужан трасирану меницу поднети ради акцептирања, оставити у рукама трасата.

Трасат може захтивати да му се меница поднесе још једанпут сутра дан после првог подношења. Заинтересована лица могу се позивати на то да овоме захтеву није удовољено, само онда, ако је тај захтев забележен у протесту.

Мотиви комисије за предлог меничног закона: § 23.

У овом параграфу постоји једна новина по којој трасат може тражити, да му се меница, поднесе ради акцептирања, сутра дан после првог подношења. Тиме се трасанту осигурава потребно време за *размишљање*, хоће ли примити меницу или је одбити, и да се распита о покрићу и авизи. И у садањем српском законнику трасат има право на двадесет четири сата за размишљање.

Али да би се избегли спорови око тога да ли је трасату и по други пут поднесена меница на акцепт, § 23. наређује да трасат може тражити да се у протест унесе да му меница, по његовом захтеву, није по други пут поднесена на акцепт.

§ 24. — Акцепт се пише на самој трасираној меници. Изражава је речју „примљена“, „прихваћена“, „спрејета“, или којом другом речју која значи исто; акцепт потписује трасат. И сам потпис трасатов, на лицу менице, вреди као акцепт.

Кад је трасирана меница платива на одређено време по виђењу, или кад на основу нарочитог наређења треба да се поднесе ради акцептирања у одређеном року, онда акцепт мора бити датираним даном, кад је дат, осим ако не би ималац захтевао да се датира даном кад је трасирана меница поднета. Кад се дан не

назначи, ималац да би одржао своја регресна права против индосаната и против трасанта, мора тај пропуст утврдити протестом благовремено подигнутим,

Мотиви комисије за предлог меничног закона § 24.

Према пречанским законима овај параграф значи новину у томе, да је негативну норму, по којој свака трасатова изјава, којом се не одбија акцепт, изменио у позитивну, т. ј. да је потребна изјава која значи позитивно акцептирање. Но и сам потпис трасата на лицу менице по пројекту значи акцепт.

§ 25. — Акцепт мора бити безузлован; али се може ограничити и на један део своте.

Свако друго у акцепту садржано одступање од састојака менице, равно је одбијању акцепта. Ипак је акцептант обавезан према садржини свога акцепта.

§ 26. — Кад је трасант означио у меници за место плаћања друго место, различито од места пребивања трасатова, не именујући домицилијата, онда у акцепту ваља означити лице које треба исплату да изврши. Нема ли тога означења, сматра се да се акцептант обавезао, сам платити у месту плаћања.

Ако је трасирана меница платива у месту пребивања трасатова (§ 2. став 3.) овај може у акцепту означити *платиште* у истом месту.

Мотиви комисије за предлог меничног закона: § 26.

Појам домицила проширен је према данашњем схватању, јер може бити домицила и у самом месту пребивања трасатовог. Платиште (Zahlstelle) по § 26. ограничено је на оне случаје, у којима трасат приликом акцептирања назначи локал или лице.

где ће се или које ће извршити исплату, у месту трасатова пребивања.

§ 27. — Акцептом се трасат обавезује да меницу плати о доспелости.

Ако меница не буде плаћена, ималац, макар то био и трасант, има на основу менице право на непосредну тужбу против акцептанта за све што се може тражити према §§-има 47. и 48.

Мотиви комисије за предлог меничног закона: § 27.

У другом ставу овог параграфа има једна корисна новина. Ту се одређује свота за коју је акцептант у регресу одговоран према имаоцу менице и према трасанту. То је, наиме, она иста свота, коју ималац менице може тражити од индосанта и од трасанта у регресу. Да би се дакле знали састојци те своте, потребно је узети у обзир наређења § 47. и 48. који одређују висину ове награде.

§ 28. — Сматра се да је трасат одбио акцептирање трасиране менице ако је написани акцепт пребрисао пре него што је исправу дао из руке; ипак он је обавезан, по садржини датог акцепта, ако га је пребрисао тек пошто је написмено известио имаоца или ма кога потписника да је трасирану меницу акцептирао.

Мотиви комисије за предлог меничног закона: § 28.

По пречанским законима акцептант не може се ослободити своје обавезе тиме, што ће пребрисати или накнадно опозвати свој акцепт. Од ове се строгости одступа у случају, да акцептант још није о акцепту писмено известио имаоца или којег од потписника трасиране менице.

Глава четврта. Авал.

§ 29. — Исплата менице може се обезбедити авалом. Ово обезбеђење може дати треће лице, па и лице које је већ меницу потписало.

44

Садржај јавне исправе мора се примити као доказ, само у толико, у колико није опрвинут допринесеним доказима.

(Апелациони Суд у Н. Саду, као ревиз. суд Г. 587/1928).

45

Грунтовни власник може тражити посед некретнина — сем случаја, ако је он сам предао посед противној странци — све дотле, док је у грунтовници уведен као власник. Та тврдња, да је он наводно зломишљено стекао то грунтовно право, само се у том случају може узети у обзир, ако је противник протутужбом тражио установљење зломишљености грунтовног власника и досуђење свога грунтовног права власништва.

(Апелациони Суд у Н. Саду као ревиз. суд Г. 294/1928.).

46

Нема таквог правног правила, које би прописало, да се предата вредност само онда може квалификовати миразом, ако то странке односно предавалац изричито као мираз означи. Квалификација се мора извршити према резултату доказног материјала односно према установљеном чињеничном стању.

(Апелациони као ревиз. суд у Н. Саду, Г. 37/1929.)

*

У погледу сврхе предаје, мора се приметити, да увек мора бити изречна сврха, да се допринесе што олакшању брачних терета. То је после сасвим споредно, хоће ли се при склапању правног посла о мирузу употребити израз „мираз“, „олакшица за сношење брачних

терета“ или други који слични израз. Ово се правило мора успоставити зато, јер посебно имање женино од мираза дели само сврха, и јер се не може дозволити, да се један имовни предмет из имовине која сачињава мираз — разним фикцијама, предпоставкама и закључивањем — пренесе у посебно имање жене. — Није тачна пресуда Курије бр. 8682/90 2. по којој би мираз била свака плодносна вредност, коју за време брака муж прими од жене без посебног одређења.

47

Старатељ, који је одређен по §-у 124 закона о извршном поступку, да путем парнице наплати заплењену тражбину, парницу покреће у своје име, из чега следи, да се има сматрати странком; по §-у 425 и 508. пак на снашање трошкова може се обвезати само парнична странка, а не и тако лице, које у опште није ни учествовало у парници.

(Апел. Суд у Н. Саду као ревиз. суд,
Г. 1338/1928)

48

Суд није дужан, да одреди тражено доказивање, у колико га сматра сувишним, само мора то своје решење образложити.

(Апелациони Суд у Н. Саду као ревиз. суд,
Г. 3389/1928)

49

Само из те околности, што је тужитељица у време зачећа свога небрачног детета, од једног јединог мушкарца примила новац за полно опхођење, по сталној судској пракси не може се извести тај правни закључак, да је мати у време зачећа проводила неморални живот без икаквог стида и срама.

(Апел. Суд у Н. Саду као ревиз. суд,
Г. 3367/1928)

50

Осигурано лице може од Уреда за осигурање радника тражити, да му накнади трошкове око лечења у иностранству, онда, ако је лечење у иностранству неопходно потребно било јер се болест појавила кад се осигурано лице налазило у иностранству, а повратак тога лица у земљу није било могуће дез опасности по живот његов.

(Касација у Н. Саду као врховни суд рад. осигурања,
Г. 849/1928)

Касациони Суд, Б. Одељење у Новом Саду жалби Окружног Уреда за осигурање радника не даје места.

Разлози: Окружни Уред се жали против пресуде суда ради осигурања зато јер закон о осигурању радника не предвиђа лечење у иностранству, а молитељ накнаде својих трошкова око лечења свога сина тражио је оне трошкове који су настали око лечења сина му у Будимпешти.

Ова жалба није основана, јер син молиоца накнаде није ишао у иностранство ради лечења, већ се је случајно тамо налазио када се је разболео и то од шарлаха и дифтерије, које су болести по њиховој нарави искључивали повратак у нашу земљу ради лечења.

Исто тако није основана ни она жалба Окружног Уреда која се односи на досуђивањн трошкова за добивене инјекције, јер је суд радн. осигурања установио да су ти трошкови заиста плаћени, те не стоји тај навод жалбе да су инјекције давале гратис.

Како не постоји разлог из 170. §-а зак. о осигурању радника на основу којих би се нападнута пресуда могла повиштити, то је ваљало жалбу Окружног Уреда одбити.

51

Према установи §-а 10. Закона о заштити радника од 28 фебр. 1922. г. власници предузећа,

дужни су сваки прековремени рад плаћати најмање са 50% а вите од редовнога. Ова је уставна императивна и од исте не могу одступити странке, јер тој одредби закон даје и санкцију, одређујући у §-у 123. казне за власника предузећа, који прекрши прописе §-а 10. Не могу с тога странке ништа уговорити противно том §-у, а ако су већ уговориле, то утаначење нема правне важности ни обвезности.

(Бански сто у Загребу, бр. 40849/1929.)

52

I. Државни Ерар може тражити укњижбу само доспеле порезе, а не може тражити грунтовно осигурање евентуалних трошкова. II. На некретнину коју терети забрана отуђивања и оптерећења у сврху Аграрне реформе, Држ. Ерар може укњижити само оне порезе, које непосредно терете упитну некретнину.

(Касациони Суд Одељење Б.) у Новом Саду, бр. Вп. 1131/928.)

Касациони Суд уток уложен од стране Држ. Ерара одбија.

Разлози: Према исказу о заостатку пореза на доходарину и имовину тражио је Држ. Ерар укњижбу права залога за 100.000 дин. заостале порезе и за евентуалне настале трошкове у своти од 10.000 дин. на некретнине, убележене у гр. улошку број 257. општине Ст. Срески Суд у Т. одредио је укњижбу права залога како за своту од 100.000 дин. заостале порезе, тако и за своту од 10.000 дин. евентуалних трошкова.

Услед утока сопственице горњих некретнина Окр. Суд у С. променуо је решењење Срескога Суда као грунтовне власти, јер се из оверовљенога преписа гр.

власти види, да је на некретнине у горњем уложку 24/IX. 1920. год. забележена забрана отуђивања и оптерећивања на основу наредбе Министарства за Аграрну Реформу. Ово решење у овом утоку напада Држав. Ерар из разлога, што је забрана права отуђивања и оптерећивања забележена једино у корист Држ. Ерарара, то нема сметње, да се у корист Држ. Ерара ова укњижба одреди. А иначе решење првостепеног суда по наводу у току било би правомоћно, те се није могло више мењати.

Ови су наводи неосновани. Супр. С. Ђ поднела је уток противу решења Среског Суда у Т. 28. маја 1925. год. По доставницама, то решење њој није могло бити уручено, јер се налазала на непознатом месту, те јој је суд својим решењем број 717/1924. одредио кураторе у особи Др. М. М. адв. из Б. Но у списима не предлежи доставница, да је ово решење истом и уручено. Према томе именована имала је права противу неурученог решења уток предати.

Што се тичо меритума ствари, Држ. Ерар може тоажити укњижбу само доспеле порезе. Осигуравање за евентуалне трошкове у опште не може тражити, те је из тога разлога у погледу укњижбе 10.000 дин. требало уток одбити.

Не стоји навод, да је укњижба забране оптерећења и отуђивања укњижена у корист аграрне реформе, одређена у интересу Држ. Ерара, него је та одредба донета у корист аграрних интересаната. При свему том има места укњижби права залога за доспеле порезе, које непосредно терете дотичну некретнину и поред забране отуђивања, но у конкретном случају није исказано, да дотична пореза терети непосредно упитну некретнину.

У Новом Саду, 26. априла 1929. године.

53

Стављање под старатељство ради расипања,
(Касац. Суд одел. Б., у Н. Саду, Г. 103/1929.)

Касациони Суд, Б. Одељење одбија ревизиону молбу тужитеља и осуђује га да туженоме на руке правозаступника му плати у року од 15 дана под претњом принудног извршења у име ревизионих трошкова 420 дин.

Разлози: Тужитељица се жали што призивни суд није туженога због расипоња ставио под старатељство и ако је доказано, да је тужени занемарио своје господарство, да је стално пијанчио, да је пропао што и сам признаје, да му је по сопственом признању од куповине ва продату земљу од 86¹/₂ јутара у износу око 1,300.000 дин, остало само око 191.000 дин., а да дуга није исказао више од преко 300.000 дин., да и ако је удао три кћери истима није дао мираза.

Жалба није основана, јер у поступцима туженога, који су установљени у пресуги принивног суда нема критерија распикућства да би се тужени могао ставити на основу ц. т. 28. §-а XX. з. чл. из 1877. г. под старатељство, па према томе призивни суд умесно је — потврђујући првостепену пресуду — одбио тужбу.

Како рев. молба у целости није основана, ревиз. молбом нападнута другостепена пресуда одговара материјалном праву, то је исту ваљало одбити и тужитељицу у смислу 425. §-а г. п. п. п-а на снашање и ревиз. трошкова осудити.

Нови Сад, 4. јула 1929.

*

Поред свега респектовања личне слободе, која се ограничава стављањем под старатељство, горње решење не налазимо прихватљивим, јер околност пијанчења у вези са тим, да је тужени за кратко време потрошио од добивене куповне цене продатих 86¹/₂ јутара земље у износу од 1,300.000 Дин. 1,100.000 Динара, и поред тога да је начинио дуга око 300.000 Дин., довољно оправдава тражено стављање под старатељство.

54

При решавању о издавању (екстрадицији) окривљенога, довољно је да постоји основана сумња

за кривицу окривљенога, а није потребан доказ, који се има продуковати тек на главном претресу.
(Апелациони Суд у Н. Саду,
бр. прес. I. Л. 9-3.)

55

Амнестијом Њ. В. Краља од 6. фебр. 1929. бр. 9600. обухваћена су само дела из §-а 104. Скз. — а нису обухваћена кривична дела из §-а 104/а. 104/б., 104/в., 104/д. и 104/е.

(Апелациони Суд у Н. Саду,
Кжа. I. 6/1930.)

56

По старом кривичном поступку суд, пред којим је ништавна жалба уложена, само онда може одбацити ту жалбу ако је она закашњено пријављена, или ако ју је неовлашено лице поднело.

(Апелациони Суд у Н. Саду,
Кжа. I. 9/1930)

57

По новом закону о судском кривичном поступку против решења оптужног сената окружног суда, донесени у другом степену, у погледу укидања истражног затвора нема места даљем правном леку. Оваква жалба као недопуштена има се одбацити (§. 331.)

(Апелациони Суд у Н. Саду,
К. 3739/1929)

*

У овом случају решење нижег суда донесено је пре ступања на снагу новог Закона о судском кривичном поступку, док је Апелациони Суд своју одлуку донео већ после ступања на снагу новог закона, па је применио прописе новог Законика.

58

У место проневере по старом кривичном законнику, Апелациони суд је дело квалификовао по блажисјим одредбама новог закона, а и казну је одмерио по новом кривичној законнику, не узимајући у обзир ту околност, да је по новом Кривичном законнику, за прогањање проневере односно кривичног дела из §-а 366. новог Кривичног законика потребно подношење предлога, — јер по старом закону (када је дело почињено) није био потребан такав предлог, сматрајући да се ради само о једном процесуалном акту.

(Апелациони суд у Н. Саду,
К. 1530/1929.)

*

Из образложења: „Апелациони суд је иначе мишљења, да је подношење предлога као предуслова за гоњење, по овом делу потребно тек од 1. јануара 1930. г. од када је у важности нови Кривични законик, јер по старом казненом законнику није био потребан такав предлог и према томе не може се у кривицу уписати приватном учеснику што није предвидео да ће у новом кривичном законнику доћи одредба о потреби предлога. У осталом ово подношење предлога јесте један акт процесуалне природе унесен у материјални закон: предлог је дакле једна процесна претпоставка, а не услов инкриминације; а за питање који је закон блажи, могу доћи у обзир само чисто материјално-правне одредбе“.

59

Под погоном вршаће машине има се подразумевати и све оне радње које се извршују приликом изнашања машине на гувно, као и оне, којима се машина враћа са гувна. II. Нема таквог правног правила, да управљач вршаче машине само онда одговара за штету, ако га је кривични суд прогласио кривим — III. Власника односно управљача терети пропуст, ако се нису постарали да се одстране деца, која су вршаћу машину пратили кад је ова уношена у село.

(Касациони Суд Одељ. Б., у Н. Саду,
Г. 241/1929.)

Ишв. у. са/306

има разумети редован суд, као што је то било и по досадашним законима. — Примера ради наводим §. 41. који такођер говори само о суду, под којим се несумњиво има разумети редовни суд, јер се менична свота правоваљано може положити само у редовни суд. Најпосле, да оверавање врше Срески Судови чак и изричито наређује § 109 по коме до установљења Среских Судова и јавних бележника, у оним правним подручјима у којима сад не постоје, протести ће се подизати, — а по ставу другом — и оверавање вршити код власти, које су то и до сада вршиле. Кад се дакле установе Срески Судови и оверавање ће ови вршити, а где их има ту већ и сада они врше оверавање у колико за то иначе постоје предуслови.

Друго је питање, стављено на ово Председништво то: да ли пуномоћије, дато од стране неписменог лица или лица које не може писати, у себи садржи пуномоћије и за то, да опуномоћеник потпише и пролонгирану меницу.

На ово питање досадашња је пракса већ дала свој негативан одговор.

Према томе, ако дотични обвезаник жели, да његово пуномоћије важи и за пролонгате безусловно је потребно, да та његова жеља буде изрично наглашена у самом овереном пуномоћију, јер без тога дато пуномоћије вреди само за потпис основне менице, а никако не даје право опуномоћенику, да у место обвезаника потпише и пролонгате.

Умољавам Г.Г. Председнике Окружних Судова, да овај мој распис доставе свима подручним судовима, и да о учињеноме поднесу извештај у року од 8 дана.

Нови Сад, 22. децембра 1929. године.

Др. Н. Игњатовић,
председник Апел. Суда
у Новом Саду.